

GUIDE

Regler for arbejdsmiljø i frivillige sociale foreninger

Udskrevet: 2024

CFSA
CENTER FOR FRIVILLIGT
SOCIALT ARBEJDE

Indhold

Regler for arbejdsmiljø i frivillige sociale foreninger	3
---	---

Regler for arbejdsmiljø i frivillige sociale foreninger

Få overblik over de vigtigste regler for arbejdsmiljø i foreninger og frivillige organisationer. Få også svar på, spørgsmål om organisering af jeres arbejdsmiljøarbejde (AMO) og hvornår I er fritaget for krav om arbejdspladsvurdering (APV).

I denne guide kan du læse om de regler for arbejdsmiljø, som gælder frivillige sociale foreninger og organisationer. Arbejdsmiljøloven gælder nemlig alle, som 'arbejder' – også frivillige uanset om det frivillige arbejde udføres i en forening, en kommune eller et tredje sted.

I guiden kan du også få svar på, hvornår og hvilket frivilligt arbejde, som er undtaget kravene om fx at gennemføre en arbejdspladsvurdering (APV) eller nedsætte en arbejdsmiljøorganisation (AMO). Endelig kan du læse om de særlige regler om arbejdsmiljø, der gælder for børn og unges frivillige arbejde.

Vi anbefaler, at I som forening – og gerne i bestyrelsen - løbende forholder jer til og drøfter, hvordan I sikrer et godt, sikkert og sundt arbejdsmiljø, som både er i overensstemmelse med reglerne, og som styrker trivslen blandt jeres frivillige og ansatte medarbejdere.

[Se evt. også vores guide om lovpligtig arbejdsskadeforsikring til frivillige](#)

1. Arbejdsmiljøloven gælder også frivilligt arbejde

Formålet med Arbejdsmiljøloven er at skabe et sikkert og sundt fysisk og psykisk arbejdsmiljø for alle. Reglerne i loven gælder derfor som udgangspunkt alle som 'arbejder' – også selvom der er tale om frivilligt arbejde, og uanset om det bliver udført i regi af en forening, kommune eller et tredje sted.

Selvom I er en forening, hvor I kun er frivillige, og ingen får løn for deres indsats, skal I som bestyrelse være opmærksomme på at overholde lovgivningen på området.

[Læs om arbejdsmiljølovgivningen i bekendtgørelse af lov om arbejdsmiljø](#)

Som alt andet arbejde er frivilligt arbejde underlagt en række krav til fx indretning af arbejdsstedet, hvordan arbejdet skal udføres, og hvordan man bruger tekniske hjælpemidler. Der er også krav om, at I sikrer, at jeres frivillige ikke risikerer at komme til skade i forbindelse med deres frivillige arbejde.

Arbejdstilsynet er myndighed på arbejdsmiljøområdet

Som myndighed på området fører [Arbejdstilsynet](#) tilsyn med, om alle arbejdsgivere overholder arbejdsmiljøloven. Arbejdstilsynet kan fx reagere ved at give jer et påbud, hvis de oplever, at det frivillige arbejde hos jer ikke udføres forsvarligt. Et påbud betyder at 'arbejdsgiveren' skal sørge for, at et problem i arbejdsmiljøet bliver løst inden for en fastsat tidsfrist.

Noget frivilligt arbejde i foreninger kan være fritaget fra enkelte krav i arbejdsmiljøloven. Det er fx kravet om at have en arbejdsmiljøorganisation (AMO) og kravet om at udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV). I denne guides afsnit 2 kan du læse mere om, hvornår frivilligt arbejde i foreninger er undtaget disse krav.

Vi anbefaler, at I som forening løbende drøfter, hvordan I vil sikre jeres frivillige og ansatte et sikkert og sundt fysisk og psykisk arbejdsmiljø. I en frivillig forening (også uden ansatte), er det bestyrelsen, som vil blive betragtet som arbejdsgiver. Det er derfor bestyrelsen, der har ansvaret og som løbende bør drøfte foreningens arbejdsmiljø gerne sammen med ledelse og frivillige.

På Arbejdstilsynets hjemmeside '[Arbejdsmiljø i Danmark](#)' finder du en god [oversigt over arbejdsmiljøreglerne](#) samt inspiration og værktøjer I kan bruge til at styrke arbejdsmiljøet i jeres forening eller organisation.

Find også materialer, redskaber og vejledning om det gode arbejdsmiljø på hjemmesiden www.arbejdsmiljoweb.dk

2. Arbejdspladsvurdering (APV) og arbejdsmiljøorganisation (AMO)

Som udgangspunkt skal alle arbejdspladser - også foreninger og frivillige organisationer med lønnede eller ulønnede ansatte - udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV).

Hvis der er mere end 10 ansatte skal arbejdsgiveren (det vil i foreninger sige bestyrelsen) desuden etablere en arbejdsmiljøorganisation (AMO), hvor ledelse og medarbejdere i fællesskab arbejder for at styrke arbejdsmiljøet.

I nogle tilfælde har frivilliges arbejde iflg. Arbejdstilsynets definition karakter af lønarbejde, og de frivillige betragtes derfor på lige vilkår som ansatte. I disse tilfælde tæller de frivillige med, når man vurderer, om I skal udarbejde APV og etablere en AMO.

Frivilligt arbejde og foreninger kan i nogle tilfælde være fritaget for kravet om APV og AMO. I det følgende kan du læse, hvornår I er fritaget for kravene om APV og AMO.

Frivillige fritidsaktiviteter i almennyttige foreninger er fritaget for APV og AMO

Frivilligt arbejde, der har karakter af fritidsaktiviteter, og som udføres for almennyttige foreninger – fx sociale foreninger, idrætsforeninger, kulturelle foreninger, boligforeninger mv., er fritaget fra kravet om at udarbejde en skriftlig APV og kravet om at organisere arbejdsmiljøarbejdet i en formel AMO.

Selvom I er fritaget for kravene, har I stadig pligt til at tilrettelægge det frivillige arbejde i foreningen sikkert og sundhedsmæssigt forsvarligt, men I behøver ikke at skrive det ned eller

involvere de frivillige. Vi anbefaler dog, at I som bestyrelse jævnligt drøfter – også med de frivillige, hvordan I (sammen) sikrer et godt, sikkert og sundt arbejdsmiljø for alle i foreningen.

Arbejdstilsynet vurderer, hvornår I er fritaget for kravene om APV og AMO

Som frivillig forening skal I være opmærksomme på:

1. Om I lever op til definitionen af *almennyttig*
2. Om det frivillige arbejde har karakter af *fritidsaktivitet*.

Det er kun, hvis I opfylder begge betingelser – dvs. er en almennyttig forening og det frivillige arbejde har karakter af fritidsaktivitet, at I er fritaget for kravene om at gennemføre APV og nedsætte en AMO.

Det er [Arbejdstilsynet](#), som er myndighed på området og vurderer, hvornår en type frivilligt arbejde kan fritages fra kravene om APV og AMO.

Det er derfor også Arbejdstilsynet, der vurderer, om det frivillige arbejde har karakter af fritidsaktivitet og om I er en almennyttig forening.

I vurderingen af om det frivillige arbejde har karakter af fritidsaktivitet, lægger Arbejdstilsynet vægt på følgende:

- Hvor mange timer den frivillige arbejder
- Hvor forpligtet den frivillige er – har det fx konsekvenser, hvis vedkommende ikke kommer?
- Hvorvidt løn eller vederlag udgør en væsentlig indkomst.

I vurderingen af om I er en almennyttig forening, lægger Arbejdstilsynet vægt på, om foreningens formål er at fremme fællesskabets interesser uden at skabe profit.

[Læs mere om definitionerne i Arbejdstilsynets vejledning](#)

Frivilligt arbejde uden for foreninger

Alt andet frivilligt arbejde skal opfylde arbejdsmiljølovens regler. Det betyder blandt andet, at der skal nedsættes en AMO og udarbejdes APV for frivillige, som udfører frivilligt arbejde i fx offentlige organisationer i stat, kommuner og regioner.

Hvis frivillige fra en forening udfører frivilligt arbejde på en offentlig arbejdsplads, er det reglerne for foreningen, der gælder. Her kan det frivillige arbejde være fritaget fra APV og AMO, hvis foreningen lever op til betingelserne om at være almennyttig og det frivillige arbejde har karakter af fritidsaktivitet.

3. Særlige arbejdsmiljøregler for børn og unge under 18 år

Arbejdsmiljøloven og bekendtgørelsen om unges arbejde indeholder nogle særlige regler for unge under 18 år, når de arbejder for en arbejdsgiver - i foreningsregi er det bestyrelsen, som er arbejdsgiver. Udgangspunktet er, at unge under 15 år ikke må udføre arbejde, dog må unge mellem 13-15 år udføre visse former for lettere arbejde, mens børn under 13 år ikke må udføre arbejde.

Arbejdsmiljøloven stiller også krav om, at I sikrer, at jeres frivillige ikke kommer til skade i forbindelse med deres frivillige arbejde. Da børn og unge under 18 år er mere udsatte for ulykker og arbejdsbetingede risici end voksne, indeholder Arbejdsmiljøloven helt særlige regler for unges lønarbejde. Reglerne gælder også børn og unges frivillige arbejde.

Der er fx regler om, hvor mange timers arbejde forskellige aldersgrupper må udføre, på hvilke tidspunkter af døgnet unge under 18 år må arbejde, hvilke arbejdsopgaver de må udføre, hvor tunge løft de må foretage, og om de må arbejde alene.

I kan med andre ord aldrig gå ud fra, at unge under 18 år må udføre de samme opgaver som frivillige over 18 år.

[Se reglerne i bekendtgørelse om unges arbejde](#)

4. Regler, inspiration, viden og værktøjer om arbejdsmiljø

Her finder du en liste med link til myndigheder, lovgivning, viden og værktøjer I kan bruge som inspiration i jeres arbejde med og drøftelser af arbejdsmiljøet i jeres forening.

Arbejdsmiljø - generelt

- [Bekendtgørelse af lov om arbejdsmiljø](#)
- [Arbejdstilsynet og Videnscenter om arbejdsmiljø](#)
- [Arbejdstilsynets oversigt over arbejdsmiljøreglerne](#)
- [Definitioner på fritidsaktivitet og almennyttig forening i Arbejdstilsynets vejledning](#)
- [Arbejdsmiljøweb.dk - inspiration til et godt arbejdsmiljø](#)

Børn og unges arbejdsmiljø

- [Bekendtgørelse om unges arbejde](#)
- [Håndbogen: Engagement behøver plads. Inspiration til mindre foreninger, der vil engagere unge](#)

Få hjælp, hvis du oplever alvorlige forhold eller mistanke om lovovertrædelser i en frivillig social organisation

Har du viden om alvorlige forhold eller begrundet mistanke om overtrædelser af love, regler, kontrakter, snyd med offentlige puljemidler mv. i en forening, frivillig organisation, et frivilligt initiativ eller projekt på socialområdet, kan du videregive din viden til [Whistleblowertilbud til det frivillige sociale område](#)

Du kan videregive informationerne anonymt.

Brug vores guider til at få svar på dine spørgsmål om frivillighed

Denne guide er udarbejdet af Center for Frivilligt Socialt Arbejde. På vores hjemmeside frivillighed.dk finder du mere end 50 guider, der giver svar på de mest almindelige spørgsmål og udfordringer, som arbejdet med frivillighed og civilsamfund giver anledning til.

Guiderne dækker alt fra konkrete spørgsmål om vedtægter, forsikring, og tavshedspligt til inspiration om at rekruttere og fastholde af frivillige.

Frivillige, foreninger, landsorganisationer, fonde og kommuner, der arbejder inden for det frivillige sociale arbejde, har mulighed for at få rådgivning via telefon eller mail.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA) er et selvejende statsligt udviklings- og videnscenter om frivillighed på velfærdsområdet. Vi formidler aktuel viden om frivillighed og civilsamfund. Gennem kurser og rådgivning støtter vi foreninger, frivillige initiativer og kommuner i deres arbejde med at udvikle og styrke den frivillige indsats i hele Danmark. Vi kan også hyres til fx oplæg, udviklingsopgaver og undersøgelser. Centret er finansieret med midler fra finansloven og indtægtsdækkede opgaver.

Læs mere om CFSA på www.frivillighed.dk

Center for Frivilligt Socialt Arbejde
Albanigade 54
5000 Odense C
+ 45 66 14 60 61
info@frivillighed.dk
www.frivillighed.dk